

הליכות ירח/ מתן בן- טולילה

גלריה נגא, תל- אביב/ ינואר 2013

מתן בן טולילה מצייר נפי נפש, משל היו נופים חיצוניים. הוא מאחז את עיניו באובייקטים מוכרים ומוחשיים, אך מניח עבורנו עקבות שאין להחמיצם של תעתוע, חידה ומבוך, כאומר לנו במפורש: הדימוי שמול עיניך, הוא בעיני רוחי ובעיני רוחך בלבד.

מרחב נמתח, אין בו נפש חיה. חלל ריק, לא ניתן להכניס לתוכו דבר. חלל בית פתוח ומואר, אין יוצא - ואין בא, מוצאותיו ומבואותיו חסומים. הר באופק, אין שביל המוביל עדיו. נופים מרוחקים מתמוססים וקורסים אל תוך עצמם.

המבנים המשורטטים בקפידה, אין בהם ממש, קירותיהם אינם מתחברים זה אל זה, החלל הפנימי שלהם אינו מכיל דבר. אין דלת שניתן יהיה להיכנס בעדה. משום חלון לא ניתן להביט החוצה.

לרגע אחד הוא משלה אותנו בצבעוניות, ובקווים נקיים וברורים, כי אנו מוזמנים בקלילות פנימה, לשבת בתוך ה"גזיבו" ולהרהר בנחת, אך אז מסתבר לנו כי דווקא השביל המוליך אליו, חסום באזור לבן, לא מצויר, בד ריק שיד הצייר בחרה להותיר אותו בלתי נגוע. אשליה רגעית תגרום לנו להאמין כי היריעה המתנופפת ב"שני ירחים של סתיו" - עליה ספק ירחים, ספק גלגלי עיניים - היא הזמנה לנסיעה אקזוטית, לחיפוש נהנתני אחר היופי המושלם. אבל שני הירחים מובילים אותנו אל שיר ההייקו האירוני:

**לחץ על גלגל עיניך
והרי לך שני ירחים של סתיו¹**

אם אתה תר אחר יופי, חפש אותו בתוך עצמך. אל תפנה את מבטך החוצה, אל הנוף סביבך, אלא לחץ על עיניך שלך והנכח את היופי בתוכך. האם תהיה מוכן לשלם את מחיר הכאב הכרוך בלחיצה על גלגל העין? האם החיפוש אחר היופי, הצבע והקסם אינו נידון מראש להיות תהליך כואב ומייסר, המחייב לעצום את העיניים מול המציאות האמתית המקיפה אותנו?

בציור "שער כחול" אנו נותרים תוהים מול מתקן השעשועים הילדותי, שצבעיו וצורתו הפשוטים מציגים לרגע אשליית ילדות, אשליה הנמוגה מיד מול שני גלגלי העיניים, המתבוננים בנו דומם כשני ירחים עגולים. שער המתכת מאיים להפוך לגיליוטינה לנגד עינינו המשתהות למבט נוסף.

הירח, שיופיו מאיר את הלילה, אינו מקרין את אורו מתוך עצמו, אלא מוקרן באור השמש המאירה אותו. כשלעצמו הינו אטום ובלתי חדיר.

הציורים בתערוכה מלאי אור וצבע, פלטה צבעונית, צבעונית כמעט "פנטונית". צבעים הרומזים לתעשייתיות ומלאכותיות. פלטה שמתרחקת במכוון ככל הניתן מצבעונית טבעית.

אלו צבעים מעשה ידי האמן, המצייר עולם שכל מחבריו ומתארייו הם מעשה ידיו. מעשה הכרוך בהקפדה עמלנית, יסודית ומדויקת, כנגר, או מסגר מומחה - מעשה אומן.

הליכות הירח, הצעדים האיקוניים של האסטרונאוטים ההולכים על הירח, נוגעים בקרקע, ומנתרים ממנה בחזרה, משקלם אינו משקל, צעדם אינו צעד.

¹ סנגאי, מתוך: לאן נעלמו הקולות, תרגום: יואל הופמן

הליכת ירח, גם כצעדי הריקוד של מייקל ג'קסון, הינה הליכה מתעתעת, צעדים החוזרים על עצמם בקלות מאחזת עיניים, בה הרגליים מלטפות את הקרקע, מרחפות עליה וכמעט אינן נוגעות בה.

גם מעשה הציור מבקש להלך הליכות של ירח. להיות מונח על הבד כאילו לא צויר אלא הוקרן עליו, כאילו אורו וצבעיו לא באים מתוך עצמו, אלא מתוך המבט המתבונן של הצייר. ייעלם המבט, ייעלמו עמו המראות, הצבעים והמבנים.

ואנו הצופים, העומדים בין עינו של הצייר, לבין הציור המוקרן על הבד, יכולים רק להותיר צללית של דמותנו, שכמוה ממש, נמוג עם העלמות קרניים אחרונות והיעלמות המבט.

צילה חיון- יוצרת ואוצרת תכניות תרבות רב- תחומיות